

SUTON STRUKTURALNE LINGVISTIKE¹

«En cette année 1968, la notion de structuralisme linguistique a exactement quarante ans. C'est beaucoup pour une doctrine dans une science qui va très vite».

E. Benveniste, *Problèmes de linguistique générale*, t. II, str. 16

Nešto pre godinu dana pariske novine donele su vest o tome da je jednog policijskog prefekta kaznio njegov ministar, jer se pred mikrofonima radija i televizije obratio nekoj skitnici recima sasvim uobičajenim u govoru te sredine: *tu vas te faire piquer, eh con!*²) Na prvi pogled to je stvar francuskog ministra unultrašnjih poslova i njegovog mišljenja da je, eventualno, njegov službenik prekršio francusko zlatno pravilo *noblesse oblige*. Međutim, lingvisti su, sa svoje strane, pomisili da problem zadire i u njihovu nadležnost i latili se da polakažu šta se u stvari krije iza ove, naizgled, sasvim bezazlene rečenice policijskog prefekta. I to što je lingvista izašao na ulicu i oslušnuo njenu vrevu, izgleda da može da ima, i da već ima, dalekosežne posledice u ovoj nauci koja se, po opštem mišljenju, već pola veka nalazi na čelu *humaniores*.

Doduše, ovo nije prvi put da se lingvista latio jeziku »u kontekstu«, ispitivajući svoga predmeta uzimajući u obzir društvene okolnosti u kojima se taj predmet javlja. Uopšteno danas je vrlo teško reći određeno *kada* nešto u oblasti ljudskog duha započinje. Ako se ne varamo, Sreten Marić je tu situaciju duhovito izrazio, rekavši „otprilike, da je danas prva briga svakog novog metoda u humanističkim naukama kod koga od ranijih velikih mišlilaca da se »prizeći«. I to što raniji i što veći, to bolje. Tako je i sa socio-lingvistikom, jer ovde je reč o njoj. Pisci knjige *Introduction à la socio-linguistique* (Librairie Larousse, Paris, 1974), J. B. Marseze i B. Gardon, pošli su u prikazu ove najnovije struje u lingvistici ne od skorošnjih radova izvesnih američkih lingvista, pa čak ne ni od *Sapir-Vorfove etnolingvistike*, već su se vratili gotovo dva veka unazad: »Ako sledimo A. Šafa i Roberta R. Milera (u njihovim delima nalazi se detaljno izučeno to pitanje), problem odnosa između jezika i naroda načini se po prvi put na eksplicitan način postavljen 1757. godine³). Te godine je, naime, Akademija nauka u Berlinu postavila pitanje: »Kakav je uticaj shvatnja naroda na jezik i jezik na shvatnje naroda«. Odgovor koji je dao profesor Mihaelis (dobitnik nagrade) naveo je Herdera da razvije tezu prema kojoj je *jezik manifestacija naroda koji ga govori*, to jest da jedan narod ima onaku viziju svetu kalkvu mu naalaže njegov jezik. Humbolt je dalje radikalizovao Herderove ideje istakavši da jezik ima sopstvenu formu, *nezavisnu od sveta*, koje organizuje svet (jer se ovaj zahtvaljujući jeziku pretvara od sveta »po sebi« u svet »za nas«). No, sve ovo izgleda ne izlazi iz okvira one želje koju je Marić duhovito krstio »željom da se negde prizeći«, jer i Herderovi i Humboldtovi nazori o jeziku, iako operisu pojmovima kao što su »lingvistička zajedница«, »nacija«, itd., daleko su od toga da tim pojmovima pridaju ono značenje koje oni danas imaju, i može se reći da ostaju u području filosofije jezika svoga vremena, tj. romantizma. (Pri čemu valja istaći sasvim osobenu složenost i dubinu te filosofije, maročito kada je o Humboltu reč)⁴.

No, za problem koji nas ovde interesuje neće biti potrebno da se vraćamo tako daleko unazad. Zahtev za socijalnim pristupom jeziku, koji je istakla moderna lingvistica, ovde nas interesuje samo utoliko ulikoliko je on rezultat otpora i kritike jednog teorijskog modela koji je smatrao da »... jedini i pravi predmet lingvistike jeste jezik posmatran sam po sebi i sam za se«; modela koji je, kako veli E. Benvenist, 1968. godine bio star ravnou četiri decenije: strukturalizam.

Danas je svima poznata priča o ovom pokretu koji je snažno dobio obeležje razvoj humanističkih nauka u ovome veku, tačnije o tome da se najpre izgradio u lingvistici, a zatim se s tog rodnog područja protegao i na druge nauke, ne samo humanističke već i matematičke⁵). Takođe je poznato i da je

istok cele te misli knjiga F. de Sosira *Cours de linguistique générale*, to jest ono što su pod tim imenom i naslovom 1916. godine stampali Baji i Seše, slušaoci *Coursa* koji je Sosir držao tokom tri školske godine. I kako u stvarima duha obično biva da se o onome o čemu se mnogo piša malo zna, tako je i sa Sosirom i njegovim učenjem, i napokon sa samim strukturalizmom i njegovom istorijom. Pri tom nije reč samo o laicima kojima lingvistička problematika stoji samo usput ka nečem drugom, već i o lingvistima od zanata, pa i o onima koji u toj nauci uživaju međunarodni ugled. Tako se iz dosadašnjih prikaza Sosirovog učenja uglavnom stiče utisak da je istorija ideja ženevske lingviste danas jasna poput »jednoznačnog računskog zadataka«. Samo su izvesni među njima, i to opet oni najveći, smatrali da istorija Sosirovih ideja tek treba da bude pružena, uz upotrebu mnogih dokumenata, »posebno pisama koja pokazuju u kalkvom je duhovnom stanju on radio«⁶). Napokon, kritička izdanja *Coursa*, koja su priredili italijanski lingvisti Tullio de Mauro i Nemac Rudolf Engler, kao i delo Roberta Godela, *Les sources manuscrites*, ne zatvaraju krug istraživanja Sosirove misli, već naprotiv, izgleda tek otvaraju bitna pitanja, koliko same ove misli, toliko i onoga što se kasnije na njih izgradilo. Otuda nam se i čini zanimljivim da pogledamo jedan od najnovijih prikaza razvoja ideja F. de Sosira, jednu malu knjižicu koja u prvi mah može da izazove podozrenje čitaoca: šta se pod naslovom *Za i protiv Sosira* može reći danas, šesdeset godina nakon smrti ovog lingviste čije su ideje već pola veka diskutovane, razvijane i, konačno, polagane u temelje mnogih, pa i raznorodnih nauka?

Procvat Sosirovih ideja započeo je tek nakon njegove smrti, i Sosir, onakav kakvim ga već pola veka predstavljaju lingvisti od zanata, gotovo nimalo ne liči na Sosira kakav je bio za života, tj. tokom deset godina podučavanja na *École des Hautes Études* u Parizu, i po povratku u Ženevu, do kraja života. Sosir je, kao što se zna, za života bio poznat kao komparatista: još deset godina nakon njegove smrti, univerzalni Laius u dva toma ne spominje njegov *Cours*, a lingvista A. Meje, njegov učenik u Parizu, pisao je u nekrologu svome učitelju: »Iz njegovog pera izisla je najlepša knjiga koja je ikada napisana u oblasti komparativne gramatike — *Mémoire sur le système primitif des voyelles dans les langues indo-européennes* (Raspisava o prvobitnom sistemu samoglašnika u indoевropskim jezicima)«. Po povratku u Ženevu on se pored bavljenja uprednom gramatikom odaje i jednoj potajnoj delatnosti, pregalacu i sa žarom, koja se odnosila na mitologiju *Nibelunga*, saturnske stihove, etimologiju i anagramatičku strukturu poezije.⁷ Tri godine, otprilike, pred kraju života, da bi zamenio jednog kolegu koji se penzionisao, bio je primoran da studentima drži predavanja iz opšte lingvistike. Otuda je pitanje koje Robert Godel postavlja na početku svoga dela *Les sources manuscrites* potpuno opravdamo: kakvo je mesto opšte lingvistike u Sosirovom životu? Odista, ne možemo smetnuti s uma da je Sosir od početka do kraja života bio komparatista, da je nekoliko godina bio zaokupljen mitologijom *Nibelunga*, analizom stare, antičke poezije, a da se opštom lingvistikom bavio, po tuđoj želji, oko tri godine i da o tome nije ostavio gotovo nikakve zabeleške, što su sa razočaranjem priznali priredivači *Coursa*. To je ono što nam se danas ukazuje spolja, što je vidljivo. Ono, paš što je bilo iznutra, i što se da naslutiti iz nekih njegovih pisama, pokazuje Sosira nadnetog nad problem jezika uopšte, nad problem »logičke klasifikacije lingvističkih činjenica« i pustе želje da lingvisti otvori oči »za ono što radi«, a sve to, veli on u pismu svome učeniku i prijatelju A. Mejeu od 4. januara 1894. godine, završiće se, protiv moje volje, jednom kinjigom gde će bez entuzijazma objasniti zašto nema jednog jedinog termina u lingvistici kojem pridajem ma kakav smisao«.

Knjigu kakvu je želeo, kao što se zna, nije napisao, ali je nešto od toga svakako prešlo u učenje koje je izložio tokom svoga *Coursa*. Mada u drugom jednom pismu veli: »nemam dražu želju no da se okanem bavljenja jezikom uopšte«. Utoliko je Kalve, čini se, u pravu kada veli da je »opšta lingvistika za Sosira bila sredstvo, a ne cilj po sebi« i da je Sosir »tražeći Indiju pronašao Ameriku«⁸⁾. A pošto nije ostavio nikakvog pismenog traga o tom svom putešestvuju po opštotoj lingvistici, čak i nakon upoređivanja beležaka onih koji su ga na tom putovanju sledili, ostaje otvoreno pitanje šta je učitelj tom prilikom zaista izgovorio, a šta su pak priredivači *Courса*, kasnije, sledeći jedan plan, sami dodali. »Izdavači su učinili najbolje što su mogli — veli Kalve — ali ostaje činjenica da je knjiga silovanje Sosirove misli«. Tako je poslijednju rečenicu *Courса*, koja glasi da »jedini i pravi predmet lingvistike jeste jezik posmatran sam po sebi i sam za se« u potpunosti dopisao izdavač. Ovaj podatak nema samo anegdotsku vrednost, već zadije u bitno, jer je gotovo cela moderna lingvistika, od Praške škole do, recimo, Martinea izgrađena na postulatu o autonomiji jezika, tj. na postulatu da je jezik, iako u izvesnom smislu društveni fenomen, odsečen od rodnog tla i nezavisan od njega. Iz nekih drugih Sosirovih postavki da se naslutiti da on ne bi bio naročito zadovoljan takvim obrotom stvari, jer je očigledno bio duboko svestan toga da jezik govore ljudi (*parole*), da on ne lebdi u vazduhu. »To što danas svi znaju, radikalno je odbacila strukturalna lingvistika jednoga Hjelmsleva: jezik nije u društvu, on živi u vazduhu«⁹⁾. Ista stvar danas u Martineu, koji, iako dopušta da je jezik ljudska institucija, zauzvrat ima »posebno idealističko shvatanje društva: ovo je, po njemu, lišeno sučkova, odnosa snaga, i jednostavno je suprotnost pojedinicu«¹⁰⁾. Većina onih koji su kritički pisali o strukturalizmu upravo su mu zamerili to odsustvo svesti o istoričnosti, taj raspuc između teorije i prakse. Sartr je povodom Fučkovog strukturalizma pisao da je ovaj (tj. strukturalizam) »posljednji bedem koji je buržoazija digla protiv marksizma«. Samo, nevolja je u tome (to je i sam Sartr iskusio) što s onu stranu bedema ima više različitih marksizama. Jedan »lingvista« koji je uz to sebe smatrao i »marksistom«, dakle, onim koji se u praksi služi dijalektičkom i istorijskom metodom, kakav je bio Staljin, pisao je, zaključujući jednu raspravu o jeziku koja se pedesetih godina bila zapodela među sovjetskim lingvistima, da je jezik doduše instrument pomoću kojeg ljudi opste između sebe, ali da on nije niti superstruktura, niti ima klasno obeležje¹¹⁾. Tako je stara i podsmešljiva Fortuna još jednom izvela sasvim mlađalački pobjig narugavši se jednom duhovnom napomni koji se htio očistiti od svakog ideoleskog nanosa: »Propozicija — veli Kalve — koja je danas uopšteno prihvaćena, prema kojoj je jezik neutralan instrument, ali čija upotreba može biti 'klasna', jeste istovremeno strukturalna i staljinička«¹²⁾.

Slično stoji stvar i sa Sosirovom teorijom znaka: i ovaj je u Sosira odsečen od svoje okoline, od svoga društvenog porekla. Semiotika *opštenja* i semiotologija *značenja*, kakve danas srećemo u Prietu Bišansu ili Munenu temelje se na »vesnom, namernom vidu opštenja«, što je do danas predstavljao neiscrponi izvor Bartove kritike. Jer, ako bi se nekome od nas dogodilo (a svima nam se i svakodnevno događa) — na priliku biblijskoga Valama koji se ispeo na goru s *namerom* da prokuće neprijatelja, pa kad je otvorio usta, a ono potekle reči blagoslova — ako bi nam se, dakle, dogodilo da jedno pomislimo a *drugo* kažemo, da davolska neka sila umeša prste u našu »vesnu nameru« šta bi tu imala da nam kaže semiotologija opštenja jednoga Munena?¹³⁾ Jer čin opštenja u strogom smislu podrazumeva sabesednike koji su međusobno povezani

dvostrukom spregom: socijalnom i psihološkom, nalaze se između sebe u klasnom i afektivnom odnosu. Otuda je među njima moguć i nesporazum, sukob, itd. Sve to ostaje van domaćaja ove vrste semiologije, i utoliko bi njena temeljna kritika morala započeti od kritike sociologije na kojoj semiološka misao počiva. »Drugim rečima, problem je danas da saznamo je li moguće izgraditi marksističku teoriju značka«¹⁴⁾. To jest, problem je u tome da se znak užljebi u svoju okolinu, da se kôd poveže sa svojom upotrebom i svojim »uslovima pojavljivanja«, da informacija izgubi matematički lik, a stekne ljudski. I to je ono oko čega su se dugo sporili Munen i Bart. Munen je uporno odbijao da prizna Bartovo semiološko stanovište, prema kojem je znak *dvojan, funkcioniše na dva nivoa*: na nivou *denotacije* i nivou *konotacije*. Kada je u pitanju jezik, denotacija je ono što u rečniku nalazimo kao definiciju jezičke jedinice, dok se konotacija ispoljava u procesu opštenja. »Utoliko se može reći da se denotacija i konotacija ne isključuju, i Munen nije u pravu kada semiologiju opštenja (denotacije) suprostavlja semiologiji značenja (konotacije). One se, naprotiv nadopunjaju i održavaju odnose dijalektičkog tipa«¹⁵⁾. Munenu je ovde neprihvatljivo ne samo Bartovo shvatanje semiologije već i posledice koje iz njega proizlaze. Jer konotacija je put kojim se ideologija uvlači u znak i preko njega ispoljava. A Munen koji (čudnovatol) sebe takođe smatra Marksovim učenikom¹⁶⁾, odbija da znaku prizna ideolesku obojenost.

Suprotno Munenu, Marks nas uči (ali i Frojd) da smo daleko od društva kakvo vlada na ostrvu Utopija i da se, naprotiv, u svim poznatim društvinama — od prvobitne zajednice do naših dana — uspostavljaju međuljudski odnosi, prožeti i ideolesku suprotnostima, idejom dominacije, sile itd., ali i afektivnošću, mržnjom, ljubavlju. Strukturalna lingvistica ne samo da je sve to isključila iz polja svoje opservacije, već joj, naprosto, to nije bilo na vidiku. Zatvorena u kuli od slonovače i zaokupljena jezikom »po sebi i za se«, ona nije razabrala iz zamora vreve da se *langue* ne pretvara u *parole* na jedan matematički nepogrešiv i potpuno istovetan način u svih pojedinaca koji raspolažu istom jezičkom strukturu. Tek se ozbiljnim čitanjem Marks-a i psihoanalize, među nekim mlađim lingvistima, došlo do saznanja o tome da je *parola* daleko od toga da predstavlja glatku i mîrnu površinu mora po kojoj na tihom povetarcu spokojno klizi naša svesna namera, da je to, naprotiv, poprište kravih sučkova, i umutrašnjih ličnih, i spoljašnjih međuljudskih, pa i međudruštvenih. Utoliko nam se i čini da *putokazi*, koje Kalve predlaže na kraju ove knjige, za socijalni pristup jeziku, obuhvataju izvesne bitne stvari koje je dosadašnja lingvistica zanemarivala.

Lingvistička produkcija, veli Kalve, nalazi se na sredokraći »različitim determinacija i sastoji se, kada je reč o individualnoj dimenziji, od interferencije tri glavna pravca: *lingvističke kompetencije, ritmičke kompetencije i pulzije*«. Pri tom, lingvističku kompetenciju predstavlja neosporna činjenica da mi posedujemo izvesnu moć da kôd uredimo u igru, »moć koja je urođena, ali i razvijena kao društvena tekovina«, o čemu nam, na primer, govori generativna lingvistica. Ritmička kompetencija potiče, možda, još iz embrionalnog stadijuma, od percepcije majčinog srčanog ritma. »Ta kompetencija se ispoljava u svakom trenutku našeg života: kada hodamo, igramo se, kada se bavimo sportom, vodimo ljubav i maravino, u lingvističkoj produkciji.«¹⁷⁾ Najzad, pulzija koja se uzima u psihoanalitičkom smislu izraza: zona nesvesnog, potisnutog. Budući na sredokraći ova tri pravca, lingvistička činjenica može da postane plen svakog od njih, zavisno od tega koji će u datom trenutku prevladati.

Već smo istakli da socijalni pristup lingvističkoj činjenici postulira prisustvo ideoleske konotacije u znacima. Ali, ona ide i dalje od toga i tvrdi da konotacija igra izvesnu ulogu u semantičkoj evoluciji kôda. Kalve se latio da ove postulate dokaze na primeru rečnika psovki u francuskom jeziku. Nakon minucijske i često duhovite analize, on zaključuje da »ovaј rečnik neposredno svedoči o jednom hrišćanskom društvu kojim upravljuju muškarci...«¹⁸⁾. Zaključak, sam po sebi, nije spektakularan, ali je bitnije što je ustanovljeno kako se ideologija održava u jeziku. Prisustvo ideologije je ovde činjenica konotacije, a konotacija kako smo videli održava dinamički, evolutivni odnos s denotacijom.

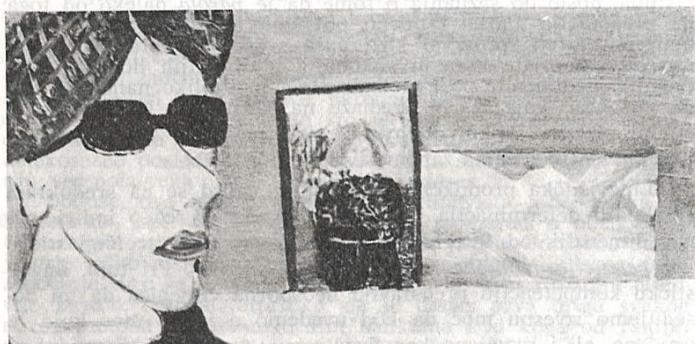
Stižemo do temeljnog pitanja cele ove diskusije: kako se društveni odnosi manifestuju kroz lingvističku produkciju? Kalve uzima jedan, naizgled otican primer i postavlja pitanje: »kačku informaciju nosi *ti* u odnosu na *vi*?« Uobičajeno se smatra da se *ti* odnosi prema *vi* kao *familjarno* prema *formalnom*. (»Ništa formalnije od odnosa prema Bogu, pa ipak *ti* prevlađuje u mnogim religijama«).

Suprotno tom rasprostranjenom uverenju odnos *ti* prema *vi* u međuljudskom opštenju otkriva da su veze lingvističkih odnosa s društvenim mnogo tananije no što se smatra. Pre sve-

ga, upotreba *ti* i *vi* omogućuje nam da u jednoj zajednici razlučimo tri grupe: X je na ti s Y, i obrnuto; X je na vi s Y, i obrnuto; X je na vi prema Y, ali je Y na ti prema X. Ove grupe u sociološkom smislu nisu homogene i *ti* može da predstavlja izraz porodične blijskosti (brat i sestra, muž i žena), društvenog staleža (gimnazijalci su na ti, ali profesori na vi), ideoške pri-padnosti (članovi komunističkih partija su na ti) itd. No, podemo li samo korak dalje od ovih jednostavnih oponažanja, od-jednom nam se ukazuju činjenice koje svedoče o odnosima sile u datom društvu. Tako kada jedan poslodavac kaže *ti* stranom radniku (ali zauzvrat očekuje *vi*), mi vidimo da je lingvistički odnos uspostavljen s pozicijama sile. Stigli smo tako i do našeg nesrećnog policijskog prefekta, koga smo ostavili na početku ovoga napisa. Ovaj prefekt, koji se skitnici obratio na *ti*, očigledno nije to učinio s pozicije porodične bliskosti, već, naprotiv, sa stanovišta sile: »ja govorim tvoj jezik, ja ti se obraćam sa *ti*, dakle, ja vladam tobom...¹⁹⁾. Tako »opozicija *ti* i *vi* nema više vrednost po sebi, van konteksta, već svoju vrednost stiče samo u situaciji, u govoru, a ne u jeziku: *ko* kaže *ti*, *kome* i *gde?*²⁰⁾

Iz cele rasprave Kalve izvodi izvesne programatske zaključke, od kojih neka nam bude dopušteno da navedemo samo poslednji: »Najzad, očigledno je da lingvistika ne može biti autonomna nauka: upravo u toj fundamentalnoj tački treba odbaciti lekciju *Tečaja opšte lingvistike*. Koliko nam je poznato ovo je prvi put, nakon publikovanja *Coursa* 1916. godine, na talku rezolutan način dgnut glas protiv suverene vladavine tog Svetog pisma strukturalne lingvistike.

NAPOMENE:

- 1) Povodom knjige J. L. Calvet, *Pour et contre Saussure*, Payot, Pariz, 1975.
- 2) Otprikljike: Zaglaviceš u apsu, bre, budalo!
- 3) J. B. Marcellesi et B. Gardin, *Introduction à la socio-linguistique*, Librairie Larousse, Pariz, 1974, str. 20.
- 4) Humboltovo spise o filosofiji jezika čitalac može naći u 3. tomu *Werke in fünf Bänden*, J. G. Cotta'sche Buchhandlung, Stuttgart, 1969.
- 5) E. Benveniste, *Problèmes de linguistique générale*, II, str. 18.
- 6) *Ibid*, str. 14.
- 7) Sosirovi anagrami ne prestaju da izazivaju sporove u krugovima specijalista, pa, dakle, i kontroverzna mišljenja. Dok Roman Jakobson smatra da »tim istraživanjima Sosir otvara nečuvene perspektive lingvističkom izučavanju poezije« (*Questions de poétique*, p. 199), Z. Munen veli: »Ovdje nemamo šta da kažemo o Sosirovim anagramama, istraživanjima koja su plod zablude, a u kojima današnja formalistička kritika, lingvistički loše pripremljena, veruje da vidi drugu sosirovsku revoluciju i otkrice prvoga reda«. (*La linguistique du XXe siècle*, p. 68). Ostaje nam da se nadamo kako se ova Munenova opaska, u najmanju ruku, ne odnosi na Romana Jakobsona.
- 8) *Pour et contre Saussure*, str. 55.
- 9) *Ibid*, str. 64.
- 10) *Ibid*, str. 64.
- 11) J. B. Marcellesi et B. Gardin, *Introduciton à la socio-linguistique*, str. 72.
- 12) *Pour et contre Saussure*, str. 69.
- 13) Zorž Munen (Georges Mounin), profesor Univerziteta u Eksu, ne predstavlja danas predmet kritike samo levicaških profesora iz Nantera (Pariz X) i njihovih učenika. Tokom letnjeg semestra školske 74/75. god. ne jednom sam se čudio zestrini s kojim se profesor Žan Ganjen (Jean Gagnepain) s Univerzitetom u Renu (Rennes) obarao na izvesna Munenova shvatnja. Sada mi to izgleda manje čudnim.
- 14) *Pour et contre Saussure*, str. 84.
- 15) *Ibid*, str. 89.
- 16) *Ibid*, str. 89.
- 17) *La linguistique du XXe siècle*, str. 6.
- 18) *Ibid*, str. 126.
- 19) *Ibid*, str. 131.
- 20) *Ibid*, str. 131.

žak verže

„MOST „MIRABO“ GIJOMA APOLINERA

(pokušaj lingvističke analize)

- 1 Sous le pont Mirabeau coule la Seine
2 Et nos amours
- 3 Faut-il qu'il m'en souvienne
4 La joie venait toujours après la peine
- 5 Vienne la nuit sonne l'heure
6 Les jours s'en vont je demeure
- 7 Les mains dans les mains restons face à face
8 Tandis que sous
9 Le pont de nos bras passe
- 10 Des éternels regards l'onde si lasse
11 Vienne la nuit sonne l'heure
12 Les jours s'en vont je demeure
- 13 L'amour s'en va comme cette eau courante
14 L'amour s'en va
15 Comme la vie est lente
16 Et comme l'espérance est violente
17 Vienne la nuit sonne l'heure
18 Les jours s'en vont je demeure
- 19 Passent les jours et passent les semaines
20 Ni temps passé
21 Ni les amours reviennent
22 Sous le pont Mirabeau coule la Seine
23 Vienne la nuit sonne l'heure
24 Les jours s'en vont je demeure
- 1 Pod mostom Mirabo protiče Sena
2 I naša ljubav
3 Treba li da me ona podseća da
4 Radost dolazi uvek posle patnje
5 Nek dođe noć i zvuk sata
6 Dami odlaze ja ostajem
7 S rukom u ruci ostanimo oči u oči
8 Dok ispod
9 Mosta od naših ruk
10 Večnih pogleda tako umorni talas
11 Nek dođe noć i zvuk sata
12 Dami odlaze ja ostajem
13 Ljubav odlazi kao ova voda što teče
14 Ljubav odlazi
15 Kako je život spor
16 A kako je nadanje mučno
17 Nek dođe noć i zvuk sata